

अजिरकोट गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

(आ.ब. २०७६/०७७)

अजिरकोट गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
भच्चेक, गोरखा

कृतज्ञता

अजिरकोट गाउँपालिकाको आ. व. २०७६/०७७ को सामाजिक परीक्षण तयार पार्ने सिलसिलामा हाम्रो यस अध्ययन समूहलाई प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सबैप्रति हामी आभारी छौं । छोटो समयमा स्थलगत रूपमा अजिरकोट गाउँकार्यपालिका सम्बद्ध विवरण सूचना तथा अभिलेखहरूको टिपोट र अध्ययन गरी यो प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य त्यति सहज नभएतापनि गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्षहरू, सदस्यहरू एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूको निरन्तर सुझाव, सल्लाह र सहयोगबाट यो प्रतिवेदन तयार गर्ने काम सम्भव भएको हो ।

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आफ्नो व्यस्त समयका बावजुद सम्बन्धित वडा अध्यक्षज्यूहरू, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, स्थानीय बासिन्दा, सम्बन्धित शाखाका अधिकृतहरू तथा कर्मचारीहरू जसले विभिन्न सुचनाहरू प्रदान गरी सहयोग गर्नुभयो उहाँहरू प्रति पनि हामी आभार व्यक्त गर्दछौं । विभिन्न शाखा अन्तर्गत कार्यरत रहनु भएका सहायक कर्मचारीहरूबाट उक्त कार्यका समयमा कार्यालयको अभिलेख, आवश्यक कागजपत्रको फोटोकपी, विभिन्न दस्तावेजहरू र डिजिटल कपी उपलब्ध गराउने काममा महत्वपूर्ण सहयोग प्राप्त भएको थियो ।

अन्त्यमा, यस संस्थालाई आ. व. २०७६/०७७ को सामाजिक परीक्षण गर्ने कार्यको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी प्रदान गर्नु भएकोमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री फणिन्द्र प्रसाद धिताल, उपाध्यक्ष श्री चन्द्रमाया गुरुङ, वडा अध्यक्षज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री लोकेन्द्र ज्ञवाली एवम् विषयगत प्रमुखहरूको सहयोग अविष्मरणीय रहेको छ । यस प्रतिवेदनलाई मूर्तरूप दिन सहयोग गर्नुहुने विज्ञ श्री प्रकाशचन्द्र पौडेल र डा. पासाङ सेर्पा धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ । आशा एवं विश्वास छ, यसमा दिइएका सुझावहरूलाई गाउँपालिकाले सहजताकासाथ कार्यान्वयन गर्नेछ ।

धन्यवाद ।

पुरुषोत्तम खतिवडा

अध्यक्ष

अस्पिसियस इन्भाइरोमेन्टल कन्सल्ट प्रा. ली.

लोकन्थली, भक्तपुर

बिषयसुची

१ परिचय	४
२ उद्देश्य	६
३ सामाजिक परीक्षणमा अपनाइका अनुसन्धान विधि र प्रकृयाहरू	६
४ विधिहरू	६
कसन्दर्भ सामग्री अध्ययन र समिक्षा (.....)	६
खअन्तरवार्ता (, स्थलगत निरीक्षण, अवलोकन र समूह छलफल.....)	७
गप्रारम्भिक प्रतिवेदन माथि खुला छलफल (.....)	७
घअन्तिम प्रतिवेदन पेश (.....)	८
५ सिमाहरू	८
६ गाउँपालिकाको परिचय	८
७ बजेट विष्.लेषण.....	९
८ दुरदृष्टि	१०
९ मुख्य नीतिहरू	१०
कार्थिक विकास नीति (.....)	११
खसामाजिक विकास नीति (.....)	११
गपूर्वाधार (विकास नीति.....)	१२
घवन (, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति.....)	१२
ङसंस्थागत विकास (, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति.....)	१३
१० अजिरकोट गाउँपालिकाका प्राथमिकताकाहरू	१३
११ अजिरकोट गाउँपालिकाका प्रमुख नीति र कार्यान्वयनको अवस्था	१५
१२ सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा	१९
१३ सामाजिक परीक्षणका निश्कर्ष, सवल पक्ष एवं सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू.....	२३
१४ सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरू	२४
१५ समिक्षा अवधिको सामाजिक परीक्षणको लेखाजोखा	२५
१६ सुझावहरू	२५
क) नीतिगत सुझावहरू:.....	२५
ख) अन्य सुझावहरू:.....	२६
अनुसूचिहरू	२७
अनुसूचि १ गाउँपालिकाको संगठन संरचना र जनशक्ति —	२७
अनुसूची २ अवलोकन गरिएका आयोजनाहरू —	२७
अनुसूचि ३ गाउँपालिकाको —सामाजिक दायित्व सम्बन्धि कार्यतालिका	३४
अनुसूची ४ स्थलगत अध्ययनका तस्वीर तथा दस्तावेजहरू —.....	३६

१. परिचय

स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ को नियम २०१ (१) बमोजिम स्थानीय निकायहरूले अधिल्लो एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यहरूको उपलब्धी र त्यसले आम नागरिकको जीवनमा पारेको सामाजिक — आर्थिक प्रभावको लेखाजोख गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट स्थानीय निकाय समाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ तर्जुमा गरिएको छ । स्थानीय निकायले एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यक्रम र त्यसको सामाजिक उपलब्धी तथा कार्य सम्पादनको लेखाजोखाको लागि सामाजिक परीक्षण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो चौमासिक भित्र गर्नुपर्ने कुरा कार्यविधिले स्पष्ट पारेको छ । यसै गरि कार्यविधिमा सामाजिक परीक्षणका सैद्धान्तिक र व्यवहारिक पक्षलाई समेट्दै स्थानीय निकायहरूलाई ऐन तथा नियमावलीले तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता अदिको संस्थागत विकासका सूचकहरूलाई आधार मानेर लेखाजोखा गर्न पर्ने विषयलाई स्पष्टसँग उल्लेख गरिएको छ । सामाजिक उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन निर्देशिका २०७७, गण्डकी प्रदेशले समेत सामाजिक परीक्षणको व्यवस्थालाई स्पष्टसँग थप व्याख्या गरेको छ ।

यसै सन्दर्भमा अजिरकोट गाउँपालिकाको आ.ब. २०७६/२०७७ को सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यको जिम्मेवारी अस्पिसियस इन्भारोमेन्टल कन्सल्टले पाएकोमा गाउँपालिका समक्ष सामाजिक परीक्षणको अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।

सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी मौजुदा व्यवस्था

संविधान:

- ❖ **प्रस्तावना:** सामाजिक न्याय समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक ,सिद्धान्त आदिमा जोड ।
- ❖ **मौलिक हक:** समानताको हकशिक्षा सम्बन्धी तथा ,वातावरणको हक,सूचनाको हक , ,खाद्य आवास महिला ,श्रम र स्वास्थ्य ,रोजगारी ,भाषा र संस्कृति सम्बन्धी सामाजिक सुरक्षा जस्ता ,सामाजिक न्याय ,ज्येष्ठ नागरिक ,वालवालिका तथा दलित मौलिकहरूलेगाउँपालिकाहरूलाई सामाजिक सोच र दृष्टिकोण राख्ने कार्यमा मार्गदर्शन गरेका छन् ।
- ❖ **संघीय कानूनहरू:** यी मौलिकहरूको कार्यान्वयनका लागि संविधान जारी भै गठन भएको संघीय संसदले हालसालै बनाएको कानूनमा व्यवस्था गरी संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका साथै स्थानीय सरकारहरूले समेत सहकार्य गर्ने व्यवस्था तत् तत् मौलिक

हक सम्बन्धी संघीय कानूनहरूमा व्यवस्था गरिएको छ । उक्तानुसार स्थानीय तहहरूले समेत नियम तथा निर्देशिकाहरूको व्यवस्था गर्ने सक्नेछन् ।

- ✘ निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू: संविधानको निर्देशक सिद्धान्तहरूमा क्रमशःराज्यको राजनैतिक उद्देश्यआर्थिक उद्देश्यहरूमा पनि ,सामाजिक र साँस्कृतिक उद्देश्य, सरकारहरूलाई सामाजिक बन्ने कार्यमा मार्गदर्शन प्रदान गरेका छन् । त्यसै गरी राज्यको प्राकृतिक स्रोत , विकास सम्बन्धी नीति ,सामाजिक साँस्कृतिक रूपान्तरण सम्बन्धी नीति नागरिकका आधारभूत आव ,साधनको संरक्षणशक्यता सम्बन्धी नीति ,श्रम र रोजगार , सामाजिक न्याय र समावेशीकरण नीति तथा राज्यको दायित्व सम्बन्धी नीतिमा समेत सुशासन र विकासका सामाजिकक मुद्दाहरूको बारेमा प्राथमिकता र जोड दिइएको पाईन्छ ।
- ✘ स्थानीय तहका सरकारहरू पनि राज्यका प्रमुख अंग भएकाले संविधानका उल्लिखित विषयहरूको मार्गदर्शनमा रही वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्नु परम दायित्व हुन आँउछ ।

नीतिगत तथा कानुनी आधार:

- ✓ स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन, २०७४ का विभिन्न परिच्छेद तथा दफाहरूमा स्थानीय तहहरू तथा तिनिहरूका अंगहरू जस्तै जिसस/ गापा कार्यपालिका/ वडा समितिका काम र कर्तव्य वा कार्यक्षेत्र आदिका लागि सामाजिक न्याय/ सन्तुलन, कल्याण तथा लक्षित वर्ग हित तथा सुशासन एवम वातावरण संरक्षण लगायतका विषयमा जोड दिइएको पाईन्छ । दफा २४ मा योजना प्राथमिकताका आधारहरूमा सामाजिक पक्षहरूलाई नै वढी जोड दिइएको पाइन्छ ।
- ✓ सुशासन ऐन तथा नियमावली, २०६४ र २०६५ मा पनि सरकारका नीति नागरिकहरूको सहभागिता र स्वामित्व तथा पारदर्शिताका प्रवन्धहरू गरिएका छन् ।
- ✓ सेवा प्रवाह सम्बन्धी निर्देशिका, २०६५ ।
- ✓ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा नियमावली, २०६५ मा सार्वजनिक महत्वको विषयमा नागरिकहरूको पहुँच सरल र सहज बनाउने विषयहरू, सूचनाको हकको संरक्षणमा सार्वजनिक निकायको दायित्व, दफा ५ र नियम ३ बमोजिम सूचनाको अध्याविधक र प्रकाशन आदिको व्यवस्था ।
- ✓ साविकको स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ ।
- ✓ सामाजिक उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन निर्देशिका, २०७७, गण्डकी प्रदेश ।
- ✓ सामाजिक जवाफदेहिता संघीय मार्गदर्शन (क्षेत्रगत/स्वास्थ्य) ।
- ✓ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तथा हालको सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७६ मस्यौदा ।

- ✓ विशेष अनुदान कार्यविधि, (संघीय) सामाजिक तथा आर्थिक विषयका लक्षित कार्यक्रम र गरिवी निवारणका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले तथा प्रदेश सरकारले स्थानीय तहहरूलाई विशेष अनुदानको प्रवन्ध गरिने व्यवस्था र त्यसको कार्यान्वयन भै सकेको अवस्था ।
- ✓ नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारका क्षेत्रगत नीति तथा आयोजनाहरूको कार्यान्वयनमा भएका प्रवन्धहरू समेत आदि ।

२. उद्देश्य

आर्थिक वर्ष ०७६/०७७ को समिक्षा अवधिका आधारमा रही अजिरकोट गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक उत्तरदायित्वको सहभागितात्मक लेखाजोखा गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य हो । यस अध्ययनले सामाजिक परीक्षणको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षमा आधारित भई गाउँपालिकालाई ऐन/नियमले तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यस अनुसारका नीति, गाउँपालिकाभिन्न संचालित योजना तथा कार्यक्रमले ल्याएको आर्थिक, सामाजिक उपलब्धी र गाउँपालिकाको सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता आदिको लेखाजोखा गर्नु यस परीक्षणको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

३. सामाजिक परीक्षणमा अपनाइएका अनुसन्धान विधि र प्रकृयाहरू

अजिरकोट गाउँपालिकाको आ.व. २०७६/२०७७ को सामाजिक परीक्षण गर्ने उद्देश्यको लागि सामाजिक परीक्षणको क्रममा अपनाइएका विधि एवं प्रकृयाहरू यस प्रकार छन् ।

४. विधिहरू

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट कार्यविधिले निर्देश गरे अनुरूप देहायका विधिहरू प्रयोग गरी सम्पन्न गरिएको छ ।

क) सन्दर्भ सामग्री अध्ययन र समिक्षा

सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा स्थानीय निकाय सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधि र निर्देशिकाहरू, स्थानीय निकायको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य, आवधिक तथा वार्षिकयोजना, सामाजिक उपलब्धी, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सुचना, नागरिक बडापत्र, सार्वजनिक परीक्षणका प्रतिवेदनहरू, सार्वजनिक सुनुवाई प्रतिवेदन, वार्षिक तथा चौमासिक प्रतिवेदनहरू, सामाजिक उत्तरदनयित्व प्रवर्द्धन निर्देशिक गण्डकी प्रदेश,

पन्ध्रौं योजना, अजिरकोट गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक योजना आ.ब. २०७६/७७ — २०८०/२०८१, वस्तुगत विवरण, आर्थिक वर्ष २०७६/२०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, वार्षिक प्रगती विवरणका साथै अन्य आवश्यक सामग्रीको अध्ययन गरिएको छ ।

ख) अन्तरवार्ता, स्थलगत निरीक्षण, अवलोकन र समूह छलफल

कार्यविधिले उल्लेख गरे वमोमिका सुचकहरूका आधारमा स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरू, शाखा प्रमुख, आयोजना प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुखसँग अर्धसंरचित अन्तर्वार्ता लिइएको थियो । अन्तरवार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धीत कर्मचारीहरूको सानो समूह बनाई समूह छलफल गरिएको थियो । साथै केहि आयोजना एवं कार्यक्रमहरूको स्थलगत निरीक्षण र अवलोकन गरिएको थियो । त्यसैगरी अजिरकोट गाउँपालिकाको आ.ब. ०७६/०७७ मा सञ्चालित केहि योजनाहरूको स्थलगत अवलोकन र अध्ययन समेत गरिएको थियो । स्थलगत अवलोकन र अध्ययनको क्रममा अलैंची प्रशोधन केन्द्र — नाम्की हाँडीचौर, अजिरकोट गाउँपालिकाका वडा नं ३ गोरखा र ज्यामिरबोटे दलितवस्ती आमा समुह र काफलडाँडाको आमा समुहको भवन निर्माणको योजना रहेका थिए । स्थानीय उपभोक्ता समितिका सदस्यहरूसँग अन्तरक्रियाका साथै यसबाट पर्ने दिर्घकालिन असर र प्रभाव बारेमा छलफल गरिएको थियो । सो स्थानमा सम्बन्धित वडा अध्यक्ष, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी, स्थानीय व्यक्तिहरू तथा लाभान्वित वर्गसँग भेटघाट तथा छलफल गरिएको थियो । स्थलगत अवलोकनको विस्तृत विवरण प्रतिवेदनमा पेश गरिएको छ ।

ग) प्रारम्भिक प्रतिवेदन माथि खुला छलफल

परामर्शकर्ताको तर्फबाट पेश भएको प्रतिवेदन र प्रस्तुति स्थानीय भेलामा प्रस्तुत गरिएको थियो । उक्त भेलामा स्थानीय निकायका प्रमुख सरोकारवालाहरू तथा वास्तविक उपभोक्ताका प्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज, राजनैतिक दलहरू, जनप्रतिनिधिहरू, पिछडिएका वर्ग, बालबालिका, महिला प्रतिनिधि, स्थानीय गैसस, टोल विकास संस्था तथा सामुदायिक संस्थाका प्रतिनिधिहरू, बुद्धिजीवीहरू आदिको उपस्थिति रहेको थियो । प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यक्रममा विवरण प्रस्तुत भएपछि निम्न प्रकारका प्रश्नहरू माथि खुला छलफल भयो र सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव प्राप्त भएको थियो ।

- ✓ गाउँपालिकाकाकाले गरेका नीतिगत निर्णय तथा प्रक्रियागत सुधारले पारेको प्रभाव
- ✓ गाउँपालिकाकाकाले गरेका विकास योजनाहरूमा जन सहभागिताको स्थिति
- ✓ गाउँपालिकाकाकाले समयमा सेवा सुविधा दिन सेवा दिन नसकेको अवस्थामा जनताले भोग्नु परेका समस्याहरू

- ✓ स्थानीय निकायको तर्फबाट पेश गरेको विवरण प्रतिको विश्वसनीयता
- ✓ बालबालिका, महिला, दलित, जनजाति, गरिब, जेष्ठ नागरिक तथा पिछडिएका वर्गलाई मूलधारमा ल्याउन गरेका प्रयासहरूको प्रभावकारिता
- ✓ स्थानीय निकायले दिएको सेवाको गुणस्तर, दस्तुर, सेवा दिन लगाएको समय र कार्य सम्पादनको स्तर
- ✓ सामाजिक उत्तरदायित्व पूरा गर्न स्थानीय निकायको वर्तमान कार्य तथा कार्यशैलीमा सुधार ल्याउन प्राप्त सुझावहरू
- ✓ गाउँपालिकाका प्रतिनिधिहरूले थप गर्नुभएका थप प्रतिक्रिया तथा सुझावहरू

घ) अन्तिम प्रतिवेदन पेश

छलफलमा उठेका सुझाव तथा निर्णयहरू समावेश गरेर अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी गाउँपालिकाका समक्ष पेश गरिएकोछ ।

५. सिमाहरू

गाउँपालिकाको कार्यालयमा तथा शाखाहरूमा भए गरेका सेवा प्रवाह र वडा कार्यालयहरूमा भएका सेवा प्रवाहको सामान्य अध्ययन, केही आयोजनाको फिल्ड अध्ययन तथा गाउँपालिका भित्रका विभिन्न सरोकारवालाहरूसँग सामान्य छलफल र अन्तरकृया गरिएको थियो । सामाजिक परीक्षणका लागि जिम्मेवारी तोकिएका व्यक्तिहरूबाट जनप्रतिनिधि र नागरिकहरूसँग संक्षिप्त सोधपुछ गरीएको थियो । सामाजिक परिचालन कार्यविधिले अन्य विषयगत कार्यालयहरू एवम् गैर सरकारी संस्थाहरूका गतिविधिहरू पनि सामाजिक परीक्षण कार्यविधिले निर्देश गरेको अनुसुचिमा समावेश गर्नु पर्दछ भनिएता पनि सिमित श्रोत साधन, श्रोत आदिका कारण गत आ.ब. सम्पन्न भएका सबै आयोजनाहरूको स्थलगत अनुगमन एवम् बिस्तृत छलफल गर्न सकिएको छैन ।

६. गाउँपालिकाको परिचय

अजिरकोट गाउँपालिका गण्डकी प्रदेश अन्तरगत गोरखा जिल्लाको पश्चिम उत्तर दिशामा अवस्थित छ । यस गाउँपालिकाको पश्चिमी सिमा लमजुङ जिल्लासँग जोडिएको छ भने उत्तर, पूर्व र दक्षिणमा क्रमशः चुमनुब्री, बारपाक सुलिकोट र सिरानचोक गाउँपालिका रहेका छन् । साविकको घ्याचोक, खरिबोट, हंशपुर, सिमजुङ्ग र मुचोक गा.वि.स.हरूलाई एकिकृत गरी अजिरकोट गाउँपालिकाको गठन भएको छ । ५ वडामा विभक्त यस गाउँपालिकाको केन्द्र वडा नं. ३, भच्चेकमा अवस्थित छ । यो गाउँपालिका १९८.०५ वर्ग

कि.मि.मा फैलिएको छ र यो २८.१५५८११ अक्षांस देखि ८४.६४७७९९ देशान्तरसम्म रहेको छ ।

यो गाउँपालिका समुद्र सतहबाट ८४० मिटर देखि ५७५३ मिटरसम्म फैलिएको छ । यस गाउँपालिकाको उच्च भागमा मनोरम हिमश्रृंखलाहरू देख्न पाइन्छ भने हरिया घाँसे मैदानहरू समेत अवस्थित रहेका छन् । यहाँको कुल भु-भागको १४.४७ प्रतिशत भु-भाग ४००० हजार मिटरभन्दा उचाइमा रहेको छ । यसैगरी १८.२४ प्रतिशत ३००० देखि ४००० हजारसम्म, २४.३५ प्रतिशत २००० देखि ३००० मिटरसम्म, ३६.१८ प्रतिशत १००० देखि २००० मिटरसम्म र ६.७६ प्रतिशत भूभाग मात्र १००० मिटरभन्दा कम उचाइमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको उच्च क्षेत्र पर्यटकिय लगायत पशुपालनको सम्भावना रहेको छ भने तल्लो भेगमा कृषि लगायत वन पैदावारको सम्भावना देखिन्छ । अजिरकोट घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार यस गाउँपालिकामा घरधुरी सङ्ख्या ३७९६ रहेको छ । वडागत रूपमा वडा ५ मा सबैभन्दा धेरै ९८० घरपरिवार रहेका छन् । वडा ४ मा ९३९, वडा ३ मा ८४१ तथा वडा २ मा ५७० घरपरिवार रहेका छन् ।

७. बजेट विप्लेषण

आर्थिक वर्ष २०७६/२०७७ मा चालु खर्चतर्फ रु १६,५०,१०,००० र पूजिगततर्फ रु २१,१७,८६००० गरी जम्मा रु ३७,६७,९६००० को बजेट स्वीकृत गरिएको थियो । स्वीकृत बजेटमध्ये संघीय सरकार वाट प्राप्त वित्तिय समान्यीकरणमा रु १० करोड ५९ लाख, राजस्व बाँडफाँडमा रु ६ करोड ३५ लाख, संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त तर्फ रु ११ करोड ९० लाख, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय समान्यीकरण तर्फ रु १ करोड २१ लाख २० हजार, प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु २२ लाख ५६ हजार र प्रदेश सरकारद्वारा सशर्तमा रु १ करोड प्राप्त हुनेछ । यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ बाट ल्याएको रु ५ करोड ९९ लाख १० हजार र आन्तरीक आय तर्फ रु ४१ लाख १० हजार गरी कुल ३७ करोड ६७ लाख ९६ हजार वार्षिक आयको व्यवस्था गरि पालिकाबाट स्वीकृत गरि योजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएका छन् । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ (यसै वर्ष) को लागि विनियोजित बजेटले भने सामाजिक क्षेत्रमा राम्रो प्राथमिकता पाएको छ । सामाजिक विकास तर्फ आ.व. २०७५/२०७६ मा ११ करोड ३० लाख ४० हजार छुट्याइएको मा आ.व. २०७६/२०७७ मा रु १५ करोड १९ लाख ६२ हजार पुन्याइएको छ । जसले सामाजिक विकास अन्तर्गत शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी र सरसफाई, भाषा तथा संस्कृती, युवा तथा खेलकुद, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता क्षेत्रलाई थप महत्व दिएको देखिन्छ । विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको पूर्वाधार विकासलाई समेत

आ.ब. २०७५/२०७६ मा ९ करोड १५ लाख ८१ हजार छुट्याइएकोमा आ.ब. २०७६/२०७७ मा रु १० करोड ४४ लाख ८१ हजार पुन्याइएको छ ।

कोभिड—१९ महामारीको घडीमा एकजुट भई महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कार्यमा अग्रपंक्तीमा अहोरात्र खटिनु हुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी लगायत कर्मचारीको बीच राम्रो समन्वय गरेर पालिकाले जनप्रतिनिधि, सञ्चारकर्मी, उद्योगी, व्यवसायी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज लगायत सबै व्यक्ति तथा संघ/संस्थाहरूलाई एक जुट गराउँदै जनतामा विश्वास दिलाउँदै बिषम परिस्थितीमा समेत विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएबाट कार्यक्रम प्रतिको प्रतिबद्धताले यसका सफलताहरूलाई प्रमाणित गर्दछ । यस आ.ब.का मुख्य विशेषताहरूलाई निम्न अनुसार संक्षितीकरण गरिएको छ ।

- √ वडास्तरबाट प्राथमिकता प्राप्त गरी आएको योजनाहरूलाई समावेश गरिएको ।
- √ सबै वडाहरूमा कम्तिमा ७३ लाख देखी १ करोड ५ लाख सम्मको योजना समावेश गरिएको ।
- √ बजेटको सीमा भित्र रहि कार्यक्रमलाई समावेशी बनाउने प्रयास गरिएको ।
- √ आन्तरिक आय करिव ४१ लाख १० हजार आर्जन गर्ने लक्ष्य राखिएको ।
- √ भौतिक पूर्वाधार विकासमा वढी जोड दिनेप्रयास गरिएको ।
- √ सहभागितामुलक योजना निर्माण प्रकृया अवलम्बन गरिएको ।
- √ न्यून बजेटको अवधारणा अनुसार निर्माण गरिएको बजेट ।
- √ चालु वर्षकोमहत्वपूर्ण क्षेत्रगत नीतिहरूलाई निरन्तरता दिइएको ।
- √ बिभिन्न गैह सरकारी सस्थाहरूलाई समन्यवकारी भूमिकामा बिबिध कार्यक्रमहरू सन्चलान गरिएको ।
- √ गाउँपालिकाको ५ बर्षे आवधिक योजना तयार गरेको र वार्षिक योजना बनाउदा आवधिक योजनालाई आधार बनाएर काम गरेको ।

द. दुरदृष्टि

आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरे अनुसार अजिरकोटको दुरदृष्टि “दिगो विकास हाम्रो सोच, सुन्दर, शान्त, समृद्ध अजिरकोट” रहेको छ ।

९. मुख्य नीतिहरू

गाउँपालिकाकाको वार्षिक विकास योजना २०७६/०७७ का मुख्य नीतिहरू यस प्रकार छन्:

क) आर्थिक विकास नीति

- सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहकार्य मार्फत अजिरकोटको आर्थिक समृद्धिलाई बढवा दिने ।
- कफी तथा अलैंची खेती सुधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी अभियानकै रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।
- “अध्यक्ष साना कृषक उत्थान कार्यक्रम” लागु गरी कृषिमा निर्भर साना तथा युवा कृषकहरूलाई कृषि पेशामा आकर्षित तथा प्रोत्साहित गर्ने ।
- बाली तथा पशुपंक्षी विमा कार्यक्रमको थालनी गर्दै व्यवसायीक कृषि तथा पशुपंक्षी पालनमा युवा पुस्तालाई आकर्षित गर्ने ।
- “पर्यटकको सत्कार, अजिरकोटको संस्कार” पर्यटनमा लगानी अजिरकोटको आम्दानीको मर्म अनुरूप स्थानीय गौरवका आयोजनाको रूपमा पर्यटकीय पूर्वाधारहरू पदमार्ग, होमस्टे, स्थानीय पर्यटकीय उत्पादनका साथै सांस्कृतिक केन्द्रको निर्माण गर्ने ।

ख) सामाजिक विकास नीति

- नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सरल र सर्वसुलभ पहुँच अभिवृद्धि गर्न स्वास्थ्य सेवालाई स्तरीकरण गरिनेछ भने नागरिकहरूलाई घरमै वसी स्वास्थ्य सम्बन्धी सल्लाह सुझाव लिन टेली मेडिसिन कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- सुत्केरी आमाहरूको पौष्टिक आहारका लागि पोषणयुक्त सामग्रीहरू सहितको माइतीको कोसेली नामक पौष्टिक आहारयुक्त झोला वितरण कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तर्जुमा गरी महिलाहरूको सशक्तिकरणको लागि नेतृत्व विकास, उद्यमशिलता तथा सीप विकासको कार्यक्रम अन्तर्गत नारीको उत्थान मुल भावका साथ “उपाध्यक्ष महिला उत्थान कार्यक्रम” सञ्चालन गर्ने ।
- विकासका आधार, अजिरकोटका कर्णधार भन्ने भावका साथ बाल अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै बाल उत्थानसंग अन्तर सम्बन्धित कार्यक्रमहरू गर्नुका साथै अनाथ तथा असहाय बालबालिकाहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा जिविकोपार्जनको लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- स्तरिय, व्यवसायीक तथा प्रतिस्पर्धात्मक शिक्षामा जोड दिँदै गाउँपालिकाले आवश्यक शैक्षिक नीति तथा कानुनी आधारहरू निर्माण गरी शिक्षा क्षेत्रको प्रर्वद्धन तथा नियमन गर्दै झिकाउ, टिकाउ र झिकाउको नीति लिँदै अनिवार्य विद्यालय भर्ना गरि गुणस्तरिय र सिपमुलक शिक्षाको व्यवस्था गर्ने ।

- वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवा जनशक्तिहरूलाई आफ्नै गाउँमा फर्की स्वरोजगारीमा संलग्न गराउन च्यालेन्ज फण्डको व्यवस्था गर्दै फर्क युवा अभियान सञ्चालन गर्ने ।
- अजिरकोट ब्रेनगेन (बौद्धिक) फोरमको निर्माण गर्ने ।

ग) पूर्वाधार विकास नीति

- अजिरकोट गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय योजनाले औल्याएका क्षेत्रगत आयोजनाहरूको योजना बैंक (Project Bank) बनाई हरेक आयोजनाहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरेर अगाडी बढने ।
- गाउँपालिका स्तरीय सडकको सीमाङ्कन (Right of way) गरी राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने, गाउँपालिका स्तरीय नयाँ सडक निर्माण गर्दा प्राविधिक अध्ययन तथा सडक मापदण्ड अनुसार मात्र निर्माण गर्ने ।
- मोटरेवल पुलहरूको DPR तयार गरी प्राथमिकताको आधारमा निर्माण गर्ने ।
- गाउँपालिका भएर जाने रणनीतिक सडक निर्माणमा संघ र प्रदेशसँग समन्वय गर्ने ।
- वडा केन्द्र, प्रमुख बस्ती, आर्थिक तथा सांस्कृतिक तथा धार्मिक केन्द्र र मुख्य पर्यटकीय स्थलहरूलाई प्राथमिकताको आधारमा मूल सडक सञ्जालमा जोड्ने ।
- बौद्ध हिमाल जाने पर्यटकीय पदमार्गमा विश्रामस्थल, पानी तथा शौचालय जस्ता आवश्यक सुविधाको व्यवस्थासहित स्तरीयकरण र सुधार गर्ने ।
- एक घर एक धाराको मुल मर्मलाई मुर्त रूप दिदै हरेक नागरिकको स्वच्छ र स्वस्थ पानीमा सरल रूपमा पहुँच विस्तार गर्ने ।

घ) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति

- हरेक विकासका गतिविधीहरूमा दिगो विकासलाई आत्मसात गर्दै वृक्षारोपण, जलवायु परिवर्तनको न्युनिकरण र अनुकुलन, रैथाने प्रजातीको संरक्षण र प्रवर्द्धन, जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्ने ।
- एक घर एक बोट, हरियाली अजिरकोट कार्यक्रम लागू गरी हरेक घर, टोल बस्ती, सडकपेटी तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा वृक्षारोपण गर्ने ।
- ठूला आयोजनाहरू कार्यान्वयन हुनु अघि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण गर्ने । विपद् व्यवस्थापनका कानुनी आधारहरू जस्तै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन ऐन, विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि र विपद् पूर्व तयारी कार्ययोजना बनाई विपद् पूर्व, विपद् समय र विपद् पश्चात्का चरणहरूमा गर्नुपर्ने कार्यहरू सञ्चालनकालागि आवश्यक व्यवस्था गर्दै गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गर्ने ।

- भूकम्प प्रभावित नागरिकहरूले आवास निर्माणकालागि राज्यबाट पाउने सेवा सुविधाहरूलाई सरल र व्यवस्थित गराउँदै उनीहरूको जिविकोपार्जनसँग सम्बन्धित आयआर्जनका कार्यक्रममा समावेश गर्ने ।

ड) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति

- गाउँपालिकाको सांगठनिक विकासलाई प्राथमिकता दिँदै जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिकोलागि क्षमता विकासका विविध कार्यक्रमहरू लागु गर्ने ।
- विधिको शासनलाई प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको गाउँपालिकाको लागि आवश्यक कानुनी संरचनाहरू तयार गर्दै लगने । नागरिकलाई आवश्यक सुचना तथा सेवामा सहज पहुँच पुऱ्याउनकालागि (सहजिकरण गर्न) गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूमा नागरिक डेस्क स्थापना गर्दै लगने ।
- गाउँपालिकाको लागि आवश्यक जग्गाको सुनिश्चितता गरी प्रशासनिक भवन निर्माणको कार्य अगाडी वढाइनेछ । विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन पश्चात मात्र प्रशासनिक भवन निर्माण कार्य थालनी हुने भएकोले प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्न जग्गाको सुनिश्चित भए पश्चात सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक पुर्वाधारको व्यवस्था गर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण लगायतका सार्वजनिक उत्तर दायित्वका औजारहरूको प्रयोग गरी जवाफदेही शासन प्रणालीको स्थापना गर्ने ।
- नागरिकका जिज्ञासा तथा गुनासाहरू सम्बोधन गर्न हेलो अजिरकोट कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान र परिचालन गरी आन्तरिक आयलाई क्रमशः वढवा दिँदै लगिनेछ साथै अजिरकोट गाउँपालिकालाई कर रकम वुझाउने उत्कृष्ट करदातालाई पुरस्कृत गर्दै आन्तरिक आय प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू लागु गर्ने ।
- अजिरकोट गाउँपालिकाद्वारा सञ्चालित विभिन्न आयोजनाहरूको नियमानुसार जिम्मा लिई समयमै कार्य सम्पन्न गरी उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायीलाई प्रोत्साहित गर्ने प्रणालीको थालनी गर्ने ।

१०. अजिरकोट गाउँपालिकाका प्राथमिकताकाहरू

आ. ब. ०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेखित प्राथमिकताका क्षेत्रहरू निम्न अनुसार रहेको देखिन्छन्:

- यस वर्ष वडा नं. १ मा बस सेवा पुगे पश्चायत सबै वडाकार्यालय १२ महिना (All Season Road) नै बस सेवा सञ्चालन ।
- सबै सामुदायिक विद्यालयहरू आधुनिक, पक्की र भौतिक रूपमा सम्पन्न ।
- वडा नं. १, २ र ३ वडाहरूका आफ्नै सुबिधा सम्पन्न आधुनिक भवनहरूको निर्माण सम्पन्न ।
- गाउँपालिकाको आफ्नै भवनहरू, विषयगत कार्यालयहरू निर्माण सम्पन्न ।
- धेरै जसो वस्तीहरूमा सामुदायिक भवनहरू निर्माण ।
- वडा नं. २ मा निम्चे नागीपोखरी पर्यटन पूर्वाधारकार्य सम्पन्न ।
- वडा नं. ४ मा प्रविधिक शिक्षालय खोली कक्षा ११ र १२मा कृषी शिक्षा सञ्चालनका साथै जीवन ज्योती नि.मा.बि. लाई हाल मा.बि.मा स्तरोन्नति गरिएको । एक निर्वाचन क्षेत्र कार्यक्रम अन्तर्गत ढोडेनी — भच्चेक १४ कि.मि. सडक ग्राभेल गरिएको ।
- रैथाने धानवालीलाई प्रवद्धन गर्न फूवुजे फाँटमा १६२ रोपनी जग्गा उपयोग गरिएको ।
- एक घर एक धारा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिदै गएको ।
- अन्तराष्ट्रिय स्तरको उच्च उचाईमा (High Altitude) खेल मैदानको बन्द क्याम्प (Closed Camp) सञ्चालन ।
- धार्मिक पर्याटनको विकासको लागि पुरातत्व विभागको समन्वयमा गोरखकाली, धुमेस्थान, अजिरकोटमा बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिएको ।
- अलैंची खेती विकास तथा अनुसन्धान गर्न बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिएको ।
- गाउँपालिकाको ५ वर्षे आवधिक योजना तयार गरेको र वार्षिक योजना बनाउँदा आवधिक योजनालाई आधार बनाएर काम गरेको ।
- राजश्व सुधार कार्ययोजना, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता गुरुयोजना (Water Supply, Sanitation and Hygiene Master plan) को तयारी गरिएको ।
- पालिकामा रहेका ५ वटा स्वास्थ्य चौकी ४ वटा सामुदायीक स्वास्थ्य इकाईबाट नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गरिदै आएकोमा कोभिड-१९ को महामारिमा समेत संघीय सरकार, प्रदेश सरकारका साथै विभिन्न राष्ट्रिय एवम् अन्तराष्ट्रिय संघ सस्थाको समन्वयमा प्रभावकारि भूमिका खेलेको ।

११. अजिरकोट गाउँपालिकाका प्रमुख नीति र कार्यान्वयनको अवस्था

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
आर्थिक विकास नीति	
कफी तथा अलैंची खेती सुधारको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी अभियानकै रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी सकिएको । ✘ अलैंची सङ्कलन तथा प्रसोधन केन्द्रको निर्माण गरि सकेको ।
“अध्यक्ष साना कृषक उत्थान कार्यक्रम” लागु गरी कृषिमा निर्भर साना तथा युवा कृषकहरूलाई कृषि पेशामा आकर्षित तथा प्रोत्साहित गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ आंशिक कार्यान्वयन भएको ।
बाली तथा पशुपंक्षी विमा कार्यक्रमको थालनी गर्दै व्यवसायीक कृषी तथा पशुपंक्षी पालनमा युवा पुस्तालाई आकर्षित गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ प्रभावकारी पशु बीमा कार्यक्रममा थप ध्यान पुग्न नसकेको । ✘ विभिन्न नीतिगत व्यवस्था र समन्वयको अभावमा हरेक पशुलालन गर्ने कृषकहरू आबद्ध हुन नसकेको । ✘ बि.स.२०७३ बाट पशु बीमा शुरु भए पनि हरेक वर्ष नविकरण गरिनु पर्नेमा आ.ब. २०७६/०७७ मा नविकरण नभएको ।
“पर्यटकको सत्कार, अजिरकोटको संस्कार” पर्यटनमा लगानी अजिरकोटको आम्दानीको मर्म अनुरूप स्थानीय गौरवका आयोजनाको रूपमा पर्यटकिय पूर्वाधारहरू पदमार्ग, होमस्टे, स्थानीय पर्यटकिय उत्पादनका साथै सांस्कृतिक केन्द्रको निर्माण गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले पर्यटन गुरुयोजना हाल निर्माणाधीन रहेको । ✘ गाउँपालिकामा सरदर २०० जना बाह्य र ७०० जना आन्तरिक पर्यटक आउने गरेको । ✘ गाउँपालिकामा पर्यटन व्यवसायबाट करिब रु. ३७ लाख ६८ हजार आय प्राप्त हुनका साथै ७० जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी प्राप्त गरेको । ✘ गाउँपालिकामा हाल ३० वटा होटल तथा होमस्टेमा गरी जम्मा २६० बेड रहेको ।
सामाजिक विकास नीति	
नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सरल र सर्वसुलभ पहुँच अभिवृद्धि गर्न स्वास्थ्य सेवालाई स्तरीकरण गरिनेछ भने नागरिकहरूलाई घरमै बसी स्वास्थ्य सम्बन्धी सल्लाह सुझाव लिन टेली मेडिसिन कार्यक्रम लागु गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ करिब ८० प्रतिशत मानिसहरू बिरामी भएको अवस्थामा पालिकाको स्वास्थ्य केन्द्रमा जाने गरेको । ✘ नागरिकहरूलाई घरमै बसी स्वास्थ्य सम्बन्धी सल्लाह सुझाव लिन टेली मेडिसिन कार्यक्रम शुरु हुन नसकेको ।
गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तर्जुमा गरी महिलाहरूको	<ul style="list-style-type: none"> ✘ पालिकामा न्यायिक समितिको संयोजककोले सकृय रूपमा पालिकाको विभिन्न वडाहरूमा परेका निवेदन

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
सशक्तिकरणको लागि नेतृत्व विकास, उद्यमशिलता तथा सीप विकासको कार्यक्रम अन्तर्गत नारीको उत्थान मुल भावका साथ "उपाध्यक्ष महिला उत्थान कार्यक्रम" सञ्चालन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> एवम् उजुरीहरूको आधारमा व्यवस्थापन गरेको । महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धीका कार्यक्रमहरू समावेशी तरिकाले सञ्चालन भइरहेको ।
विकासका आधार, अजिरकोटका कर्णधार भन्ने भावका साथ बाल अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै बाल उत्थानसँग अन्तर सम्बन्धित कार्यक्रमहरू गर्नुका साथै अनाथ तथा असहाय बालबालिकाहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा जिविकोपार्जनको लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> अनाथ तथा असहाय बालबालिकाहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा जिविकोपार्जनको लागि बजेट विनियोजन गरेर कार्यान्वयन गरेको ।
स्तरिय, व्यवसायीक तथा प्रतिस्पर्धात्मक शिक्षामा जोड दिदै गाउँपालिकाले आवश्यक शैक्षिक नीति तथा कानुनी आधारहरू निर्माण गरी शिक्षा क्षेत्रको प्रर्वद्धन तथा नियमन गर्दै झिकाउ, टिकाउ र बिकाउको नीति लिदै अनिवार्य विद्यालय भर्ना गरि गुणस्तरिय र सिपमुलक शिक्षाको व्यवस्था गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय तहमा आंशिक कार्यान्वयन भएको । कृषि प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गरेर पठन पाठन समेत शुरु भै सकेको ।
अपाङ्गता	
अजिरकोट गा.पा. भित्र बसोबास गरेका सम्पूर्ण अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरी आवश्यक कार्यक्रमहरू लागू गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> कार्यान्वयन भएको ।
गाउँपालिकाले पहिचान गरेका पूर्ण असक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सम्मानित तरिकाले जीवन निर्वाह गर्न आवश्यक पर्ने विशेष सेवाहरू, जनचेतना तथा सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> आंशिक कार्यान्वयन भएको तर नीतिमा उल्लेख भए अनुसार पूर्ण असक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सम्मानित तरिकाले जीवन निर्वाह गर्न आवश्यक पर्ने विशेष सेवाहरू, जनचेतना तथा सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम तथा बजेट प्रयास नरहेको
पूर्वाधार विकास नीति	
अजिरकोट गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय योजनाले औल्याएका क्षेत्रगत आयोजनाहरूको योजना बैंक (Project Bank) बनाई हरेक आयोजनाहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरेर अगाडी बढ्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> आंशिक कार्यान्वयन भएको ।
गाउँपालिका स्तरीय सडकको सीमाङ्कन (Right of Way) गरी राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने । गाउँपालिका स्तरीय नयाँ सडक निर्माण गर्दा प्राविधिक अध्ययन तथा सडक मापदण्ड अनुसार मात्र निर्माण गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> कार्यान्वयनको क्रममा रहेको । पालिकामा कि.मी कालोपत्रे सडककि.मी. ग्राभेल सडककि.मी. धुले सडक निर्माण भै सकेको ।
गाउँपालिका भएर जाने रणनीतिक सडक निर्माणमा संघ र प्रदेशसँग समन्वय गरिनेछ, वडा केन्द्र, प्रमुख बस्ती,	<ul style="list-style-type: none"> क्रमिक रुपमा कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेको । सबै वडा कार्यालयमा वर्ष भरि नै यातायात सञ्चालन

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
आर्थिक तथा सांस्कृतिक तथा धार्मिक केन्द्र र मुख्य पर्यटकीय स्थलहरूलाई प्राथमिकताको आधारमा मूल सडक सञ्जालमा जोड्ने ।	गरिएको । मुख्य वस्तीहरूलाई सडक सञ्जालले छोएको ।
बौद्ध हिमाल जाने पर्यटकीय पदमार्गमा विश्रामस्थल, पानी तथा शौचालय जस्ता आवश्यक सुविधाको व्यवस्थासहित स्तरीयकरण र सुधार गर्ने ।	विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी सकिएको ।
एक घर एक धाराको मुल मर्मलाई मुर्त रूप दिँदै हरेक नागरिकको स्वच्छ र स्वस्थ पानीमा सरल रूपमा पहुँच विस्तार गर्ने ।	धेरै काम सम्पन्न भएको । गुरुयोजना बनाई काम भै रहेको ।
उज्यालो अजिरकोट मुल नारा सहित वैकल्पिक उर्जा मार्फत टोलवस्तीहरूमा उज्यालो गाउँको व्यवस्था गर्ने । विद्युतको केन्द्रिय ग्रिडसँग आवद्ध हुनेगरी ग्रामिण विद्युतिकरणमा जोड दिने । लघु जलविद्युतहरूको मर्मत सम्भारलाई निरन्तरता दिने ।	धेरै कार्यान्वयन भएको । वडा नं. ४ मा मात्र ८० प्रतिशत भन्दा बढी विद्युत सेवा राष्ट्रिय प्रसारणबाट जोडिएको ।
वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति	
हरेक विकासका गतिविधिहरूमा दिगो विकासलाई आत्मसात गर्दै वृक्षारोपण, जलवायु परिवर्तनको न्युनीकरण र अनुकूलन, रैथाने प्रजातीको संरक्षण र प्रवर्द्धन, जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्ने ।	कार्यान्वयन भएको ।
एक घर एक बोट, हरियाली अजिरकोट कार्यक्रम लागू गरी हरेक घर, टोल वस्ती, सडकपेटी तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा वृक्षारोपण गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको ।
ठूला आयोजनाहरू कार्यान्वयन हुनु अघि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण गर्ने । विपद् व्यवस्थापनका कानुनी आधारहरू जस्तै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन ऐन, विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि र विपद् पूर्व तयारी कार्ययोजना बनाई विपद् पूर्व, विपद् समय र विपद् पश्चात्का चरणहरूमा गर्नुपर्ने कार्यहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्दै गाउँपालिका स्तरिय विपद् व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको ।
भूकम्प प्रभावित नागरिकहरूले आवास निर्माणका लागि राज्यबाट पाउने सेवा सुविधाहरूलाई सरल र व्यवस्थित गराउँदै उनीहरूको जिविकोपार्जनसँग सम्बन्धित	कार्यान्वयन भएको ।

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
आयआर्जनका कार्यक्रममा समावेश गर्ने ।	
संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति	
गाउँपालिकाको सांगठनिक विकासलाई प्राथमिकता दिंदै जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि क्षमता विकासका विविध कार्यक्रमहरू लागु गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको ।
दिर्घकालिन विभिन्न योजनाहरू तयार गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ सहभागितामूलक तरिकाबाट पालिकाको पहिलो आवधिक गाउँ विकास योजना २०७६/२०७७ — २०८०/२०८१ तयार गरिएको । ✘ पालिकाको वस्तुगत विवरण तयार भएको । ✘ राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार भएको । ✘ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वाच्छता गुरुयोजना तयार गरिएको ।
विधिको शासनलाई प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको गाउँपालिकाको लागि आवश्यक कानुनी संरचनाहरू तयार गर्दै लग्ने । नागरिकलाई आवश्यक सुचना तथा सेवामा सहज पहुँच पुऱ्याउनका लागि (सहजिकरण गर्न) गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूमा नागरिक डेस्क स्थापना गर्दै लग्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ आर्थिक ऐन, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, सहकारी ऐन, जग्गा प्राप्ती ऐन आदि तयार गरि सकिएको । ✘ अन्य ऐनहरू आवश्यकता अनुसार तयार गर्दै जाने क्रममा रहेको । ✘ नागरिक डेस्क पालिकाको कार्यालयमा शुरु गरि सकिएको । ✘ वडा कार्यालयहरूमा नागरिक डेस्क स्थापना गर्दै जाने योजनामा रहेको ।
गाउँपालिकाको लागि आवश्यक जग्गाको सुनिश्चित गरी प्रशासनिक भवन निर्माणको कार्य अगाडी वढाउने । विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन पश्चात मात्र प्रशासनिक भवन निर्माण कार्य थालनी हुने भएकोले प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्न जग्गाको सुनिश्चित भए पश्चात सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक पुर्वाधारको व्यवस्था गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ योजना अनुरूप सबै काम सम्पन्न भएको ।
सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण लगायतका सार्वजनिक उत्तर दायित्वका औजारहरूको प्रयोग गरी जवाफदेही शासन प्रणालीको स्थापना गर्ने । नागरिकका जिज्ञासा तथा गुनासाहरू सम्बोधन गर्न हेलो अजिरकोट कार्यक्रम लागु गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ सार्वजनिक सुनुवाई हुन नसकेको । ✘ नागरिकका जिज्ञासा तथा गुनासाहरू सम्बोधन गर्न हेलो अजिरकोट कार्यक्रम लागु हुन नसकेको ।
आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान र परिचालन गरी आन्तरिक आयलाई क्रमशः वढवा दिंदै लैजाने साथै अजिरकोट गाउँपालिकालाई कर रकम वुझाउने उत्कृष्ट	<ul style="list-style-type: none"> ✘ आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान र परिचालन कार्य आंशिक रूपमा भएको । ✘ कर रकम वुझाउने उत्कृष्ट करदातालाई पुरस्कृत

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम	कार्यान्वयनको अवस्था
करदातालाई पुरस्कृत गर्दै आन्तरिक आय प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू लागु गर्ने ।	गर्ने काम नभएको ।
अजिरकोट गाउँपालिकाद्वारा संचालित विभिन्न आयोजनाहरूको नियमानुसार जिम्मा लिई समयमै कार्य सम्पन्न गरी उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायीलाई प्रोत्साहित गर्ने प्रणालीको थालनी गर्ने ।	कार्यान्वयन नभएको ।
स्थानीय निकायको तर्फबाट पेश गरेको विवरण प्रतिको विश्वसनीयता ।	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाकाको सुशासनका लागि नागरिक वडापत्र जारी गरी कार्यान्वयन भइरहेको । वेवसाईट मार्फत वित्तिय, भौतिक तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी प्रगति विवरणहरू सार्वजनिकीकरण भइरहेको । राय, सल्लाह र सुझावको लागि पालिकाको नामबाट फेसवुक सञ्चालनमा ल्याएको । गाउँपालिकाको सञ्चित कोषको स्थापना भई सुत्रमा (SUTRA) आधारित आर्थिक कारोबारको सञ्चालन, व्यक्तिगत घटना, सामाजिक सुरक्षा आदिको सेवामा विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग भइरहेको । एप्सको प्रयोगबाट वस्तुगत विवरण संकलन भएको । आर्थिक कारोबार राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्कको स्थानीय शाखाबाट सम्पादन हुने गरेको ।

१२. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्र	प्रयास तथा उपलब्धी
१. स्वास्थ्य	
६० मिनेट सम्मको दूरीमा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच रहेका परिवार प्रतिशत	<ul style="list-style-type: none"> ६० मिनेट सम्मको दूरीमा ७५ प्रतिशत घरधुरीकोलागि स्वास्थ्य चौकी तथा यातायातको पहुँच पुगेको । सवै वडावासीहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुराउन आवश्यक पुर्वाधार तथा जनशक्ति व्यवस्था गरिएको । स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आधारभूत औषधी र उपकरणको व्यवस्थापन गरिएको ।
खोपमा पहुँच भएको जनसङ्ख्या (एक बर्ष मुनीकाएक बर्ष मुनीका बालबालिकाको प्रतिशतमा

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्र	प्रयास तथा उपलब्धी
बालबालिकाको आधारमा)	खोपमा पहुच भएका
४ पटक गर्भवती जाँच गरिएको महिलाको सङ्ख्या (प्रतिशतमा)	७७ प्रतिशत
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने महिलाको सङ्ख्या	७७ प्रतिशत
सुत्केरी जाँच गराउने महिलाको सङ्ख्या	७७ प्रतिशत
प्राथमिक स्वास्थ्य चौकी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र अस्पतालमा सेवा लिएका जनसङ्ख्या	७७ जनसङ्ख्या
६ महिना सम्म स्तनपान मात्र गराउने आमा	७७ प्रतिशत
झाडा पखाला संक्रमण दर प्रति हजार	७७
२. शिक्षा	
आधा घण्टा भित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने बालबालिकाको सङ्ख्या	७७ सबै बालबालिकाको आधा घण्टा भित्र प्राथमिक विद्यालयमा पहुँच भएको ।
पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खूद भर्नादर	७७ बालबालिकाहरूको भर्नादर प्रतिशत पुगेको
कक्षा १ मा खूद भर्नादर	७७ छात्र छात्रा.....
दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच	७७ छात्र छात्रा.....
३. खानेपानी तथा सरसफाइ	
स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध घर परिवार सङ्ख्या वा प्रतिशत	७७ गाउँपालिकाबासीहरूलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने अभियान सञ्चालन भएको ।
सुरक्षित शौचालय भएको घर सङ्ख्या/प्रतिशत	७७ १०० प्रतिशत
खानेपानी सुविधा भएको विद्यालय प्रतिशत	७७ १०० प्रतिशत
शौचालय भएको विद्यालय सङ्ख्या/प्रतिशत	७७ १०० प्रतिशत
एक घर एक धारा भएको घर सङ्ख्या/प्रतिशत	७७ प्रतिशत
४. बालबालिका, महिला समावेशी क्षेत्र तथा सामाजिक सुरक्षा	
सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकलमहिला, अपाङ्ग, पीछडिएको क्षेत्र तथा दलित बालबालिकाहरू) ।	<ul style="list-style-type: none"> ७७ जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, दलित, बिधवा सहित: २२३१ जना । ७७ अपाङ्गता (बिभिन्न किसिम) - २०५ जना ७७ दलित बालबालिकाहरू - ३०४ जना
सामाजिक सुरक्षा भत्ता ।	<ul style="list-style-type: none"> ७७ कुल सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सङ्ख्या ७७ कुल सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण रु ——— ७७ जेष्ठनागरिक अन्य सङ्ख्या ——— ७७ जेष्ठनागरिक अन्य भत्ता रु ——— ७७ जेष्ठनागरिक अन्य सङ्ख्या— ७७ जेष्ठनागरिक दलित भत्ता रु ——— ७७ उपचार खर्च सङ्ख्या ——— ७७ उपचार खर्च रु ———

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्र	प्रयास तथा उपलब्धी
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ विधवा महिला भत्ता रु _____ ❑ विधवा महिला सङ्ख्या _____ ❑ एकल महिला भत्ता रु _____ ❑ एकल महिला सङ्ख्या _____ ❑ अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता रु _____ ❑ अति अशक्त अपाङ्गता सङ्ख्या _____ ❑ पुर्ण अशक्त अपाङ्गता भत्ता रु ❑ पुर्ण अशक्त अपाङ्गता सङ्ख्या
गरिवी निवारण तथा रोजगार सृजना ।	❑ गरिवी निवारण तथा स्वरोजगारका प्रयासहरू
स्थानीय आर्थिक विकास तथा पर्यटन प्रवर्द्धन ।	<ul style="list-style-type: none"> ❑ सञ्चालनमा रहेका होम स्टेको सङ्ख्या ❑ रोजगार सृजना भएको सङ्ख्या
युवा तथा कृषक लक्षित कार्यक्रम ।	<ul style="list-style-type: none"> ❑ कृषकहरूलाई हलो वितरण ❑ साना सिंचाइ तथा कुलो मर्मत ❑ कृषी संकलन केन्द्र र कृषी हाट बजार निर्माण ❑ सदावाहर तथा सुन्तला जातका फलफुल बिरुवा अनुदान वितरण ❑ गाइ/भैसी/वाखाको खोर निर्माण अनुदान सङ्ख्या ❑ उन्नत प्रजनन रागो र बोका खरिद ❑ सहकारी मार्फत दुग्ध उत्पादन र खसी बोकामा अनुदान कार्यक्रम
विपद् व्यवस्थापन ।	❑ बाढी पहिरोले क्षती गरेका स्थानमा तारजाली वितरण
५. जनचेतना तथा क्षमता विकास	
जनचेतना तथा क्षमता विकास	<ul style="list-style-type: none"> ❑ गरिव तथा जेहेन्दार दलित, जातजातिहरूकालागि विविध तालीम सञ्चालन ❑ बाल क्लव पदाधिकारीलाई क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन ❑ सांस्कृतिक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन ❑ पञ्चेवाजा वितरण ❑ महिला जनचेतना तथा महिला हिंसा न्युनीकरण
	❑ पालिकाको न्यायीक समितीमा परेका उजुरीहरू र निवारण गरिएको सङ्ख्या
बालबालिका महिलामाथि हुने शारीरिक तथा मानसिक दुरव्यावहार तथा हिंसा न्युनीकरण अभियान सञ्चालन ।	<ul style="list-style-type: none"> ❑ जम्मा परेका उजुरी/निवेदन — २३ ❑ निरुपण भएका उजुरी/निवेदन — १४ ❑ समितिमा मेलमिलाप भएका — १३, ❑ अन्यत्र सिफारिस गरिएका — १

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्र	प्रयास तथा उपलब्धी
वातावरण तथा सरसफाई ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ गा.पा.क्षेत्रभित्रको अव्यवस्थित फोहरलाई व्यवस्थित गर्न प्रयास गरिएको । ✘ कुहिने र नकुहिने फोहरलाई व्यवस्थित गरिएको ।
६. सेवाहरूमा पहुँच	
वडा कार्यालयबाट भएका सेवा प्रवाह ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ सबै प्रकारका सिफारीसहरू वडा कार्यालयबाट प्रदान भएको । ✘ वडा कार्यालयबाट अनलाइन राजश्व सङ्कलन भएको । ✘ वडा स्तरीय योजनाको छनौट, कार्यान्वयन तथा अनुगमन भएको । ✘ सबै वडामा प्राविधिक कर्मचारीको व्यवस्था गरी वडा स्तरीय योजनाको डिजाइन, स्टीमेट तथा मुल्याङ्कन गरिएको । ✘ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा उल्लेखित अन्य सेवाहरू प्रदान गरिएको ।
एक घण्टामा सार्वजनिक यातयातको पहुँच भएका परिवारको प्रतिशत ।	✘प्रतिशत
७. सामाजिक परिचालन कृयाकलाप र गैह्र सरकारी संस्थाहरूसँगको समन्वय	
बिभिन्न गैह्र सरकारी संस्थाहरूसँगको समन्वय र क्षेत्र निर्धारण ।	<ul style="list-style-type: none"> ✘ खानेपानी तथा सरसफाई पूननिर्माण परियोजना — पूर्णमा परियोजना । ✘ सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता विकास तालिम, व्यवसायीक कृषि तथा पशुपालन कार्यक्रमहरू, शैक्षिक कार्यक्रमहरू — समाज विकास तथा अनुसन्धान विकास केन्द्र । ✘ बालबालिकाको लागि शिक्षा, खाद्यन्न तथा आवास सहयोग, सचेतना आदि कार्यक्रम — मेड नेपाल/आई.यम.स्वीडिस डेभलपमेन्टल । ✘ संकाटापन्न एकल महिला तथा खाद्य असुरक्षित जस्ता कार्यहरू — फेज नेपाल । ✘ पानी तथा सरसफाई जस्ता कार्यक्रम — युनीफिकेसन नेपाल ।
८. सुशासन	
सार्वजनिक सुनवाई गरेको पटक/ सार्वजनिक सुनवाईमा नागरिकले उठाएका सवालको सङ्ख्या र सम्बोधन गरिएका सङ्ख्या ।	✘ आ.ब. ०७६/०७७ मा सार्वजनिक सुनवाई नभएको ।
नागरिकका तर्फबाट दर्ता गुनासो सङ्ख्या र सम्बोधन गरिएका सङ्ख्या/गुनासो अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> ✘ दर्ता गुनासो सङ्ख्या ✘ सम्बोधन गरिएका सङ्ख्या

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्र	प्रयास तथा उपलब्धी
तोकी नागरिकको गुनासो सम्बोधन ।	गुनासो अधिकारी तोकी नागरिकको गुनासो सम्बोधन गरिएको ।
गुनासो सङ्ख्या र सम्बोधन गरिएका सङ्ख्याको अभिलेख ।	राखिएको ।
गुनासो अधिकारी तोकी नागरिकको गुनासो सम्बोधन ।	गरिएको ।
गुनासो सङ्ख्या र सम्बोधन गरिएका सङ्ख्याको अभिलेख राखिएको ।	आ.ब. ०७६/०७७मा नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण नगरिएको ।
कार्यालयको वेभसाइट निर्माण र सञ्चालनको अवस्था ।	कार्यालयको वेभसाइट रहेको र सबै प्रतिवेदनहरू र सुचनाहरू वेभसाइटमा राखिएको ।

१३. सामाजिक परीक्षणका निष्कर्ष, सवल पक्ष एवं सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

अजिरकोट गाउँपालिकाकाले पहिलो पटक आफ्नो गाउँपालिकाकाद्वारा अधिल्लो आ.ब. मा सम्पादित योजना र कार्यक्रमहरूको सामाजिक परीक्षण गरिएको हो । सामाजिक परीक्षण गर्ने सन्दर्भमा कार्यविधिमा व्यवस्था भए अनुसार गाउँपालिकाकाले गत आ.ब.मा सम्पन्न गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरूको विषयगत प्रतिवेदनको आधारमा छलफल गरेर प्रतिवेदन तयार गरिएको छ भने केहि आयोजनाहरूको आयोजना स्थलमा गएर अध्ययन तथा अवलोकन गर्ने काम सम्पन्न गरिएको थियो । अध्ययन तथा अवलोकन गरेका योजनाहरू सम्पन्नताको प्रकृतिलाई हेर्दा योजनाहरू विधिवत ढङ्गले सम्पन्न भएको पाइयो । सामाजिक परीक्षणको सन्दर्भमा वडास्तरमा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू, सम्बन्धित योजनाका उपभोक्ताहरू, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू तथा गैसस र उद्योग बाणिज्यसंघका प्रतिनिधिहरू सहित भेलाको आयोजना गरी छलफल गरी राय लिने प्रयास गरिएको थियो । भेलामा प्राप्त राय सुझाव तथा जिज्ञासाहरूलाई टिपोट गरी प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

सामाजिक परीक्षण विधि प्रत्यक्ष सरोकारवालाहरू अर्थात वडास्तमा र वडा अध्यक्षहरूको अनुमतीमा बैठक बसी छलफल सहित लिखित निर्णय भएको छ । प्राप्त सुझावलाई मात्र आधार नबनाई योजना सम्पन्न भएका साइट अर्थात स्थानहरूमा गएर प्रत्यक्षरूपमा योजनाहरूको चालु अवस्था र सम्पन्न गर्दाको अवस्था तथा हाल प्राप्त हुन थालेका उपलब्धीहरूका वारेमा बुझ्ने काम भएको छ । गाउँपालिकाकाबाट तर्जुमा गरिएका ऐन नियम तथा कार्यविधि योजना पुस्तिका, वार्षिक प्रतिवेदन, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन

२०७४, गाउँपालिकाबाट प्रकाशित राजपत्र आदिको समेत अध्ययन गरी सामाजिक परीक्षणका निश्कर्षहरूलाई बुँदागत रूपमा देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

१४. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरू

- ✘ गाउँपालिकाकाबाट तर्जुमा गरी लागु गर्नुपर्ने कानूनहरूको तर्जुमा भएको पाइयो ।
- ✘ राजपत्र प्रकाशनलाई महत्व दिएको देखियो ।
- ✘ Website मा पर्याप्त सूचनाहरू नभएको ।
- ✘ पालिकाका प्रमुख लगायत जनप्रतिनिधिहरूको स्थानीयवासीद्वारा प्रशंसा गरेको पाइयो ।
- ✘ उपभोक्ता समिति तथा उपभोक्ताहरूका अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई काम छिट्टो छरितो ढङ्गले गर्ने कार्यालय प्रमुखका रूपमा लिएको पाइयो ।
- ✘ पालिकाको कार्यालय, विषयगत शाखाहरू र वडा कार्यालयहरूमा प्रविधिको उपयोगमा जोड दिइएको पाइयो ।
- ✘ गाउँपालिकाका प्रमुख सहित सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू जनसरोकारका विषयहरूमा बढी केन्द्रित भई कार्य गरेको देखिन्छ ।
- ✘ व्यवसायिक तरकारी खेती गर्ने कृषकलाई विमा अनुदान र उत्कृष्ट कृषकलाई पुरस्कार गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको पाइयो ।
- ✘ परम्परागत सिप विकास तथा अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तर कार्यक्रमको शुरुवात भएको देखियो ।
- ✘ पर्यटकीय क्षेत्रको विकास तथा पर्यटन व्यवसायको विविधीकरण तथा विस्तारका विभिन्न कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गरि कार्यान्वयन गरिएको छ ।
- ✘ गा.पा.को वेरुजु असुलीको प्रगती राम्रो रहेको छ ।
- ✘ सामुदायीक मेलमिलाप तथा न्यायीक समितिबाट न्याय निरूपणमा जोड दिइएको पाइयो ।
- ✘ बिद्यालयका राम्रा अभ्यासका आदान प्रदानको थालनी गरिएको छ ।
- ✘ अनुगमन समिति समावेशी प्रकृतिको रहेको छ ।
- ✘ सम्पन्न भएका योजनाहरू प्रकृयागत ढङ्गबाट सम्पन्न भई लाभ दिन थालेको पाइयो ।
- ✘ योजना छनोट प्राथमिकिकरण निर्धारण कार्यान्वयन तथा लाभ/लाभांस वितरणमा सकारात्मक विभेद नीति अवलम्बन गरेको पाइयो ।
- ✘ गाउँपालिकाद्वारा गत आ. व. मा सम्पन्न जम्मा २ वटा योजनाहरूको सामाजिक परीक्षण गर्दा सबै योजनाहरू आर्थिक ऐन अनुसार नै सम्पन्न भएको पाइयो ।

१५. समिक्षा अवधिको सामाजिक परीक्षणको लेखाजोखा

समिक्षा अवधिको सामाजिक परीक्षणको लेखाजोखा गर्दा अजिरकोट गा.पा.को कार्यसम्पादनमा देहायका समस्या तथा चुनौतीहरू देखिन्छन्:—

- ✘ अजिरकोट गा.पा.को तुलनात्मक लाभ र प्राथमिकताका क्षेत्रहरू स्पष्ट संग पहिचान हुन नसक्दा स—साना योजनाहरूमा बजेट छरिएको र स-साना अयोजनाहरू धेरै सङ्ख्यामा रहेको देखिन्छ । फलस्वरूप अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यमा असुविधाका साथै अयोजनाहरू अपुरो रहने अवस्था आएको छ ।
- ✘ आ. ब. ०७६/०७७ को वार्षिक समिक्षाको एकिकृत प्रतिवेदन तयार गरिएको छैन ।
- ✘ सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्रहरू (शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, रोजगार तथा उत्पादन, जनचेतना, गरिवी निवारण, सुशासन, लक्षित समुह क्षमता विकास आदी) मा बजेट तथा कार्यक्रम तुलनात्मक रूपमा कमी रहेको जसले गर्दा सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्रहरूमा उपलब्धि अपेक्षाकृत रूपमा कम रहेको देखिन्छ ।

१६. सुझावहरू

माथि उल्लिखित सबल पक्ष तथा चुनौती र समस्याहरूको पृष्ठभूमिमा आफ्नो सामाजिक जिम्मेवारी पुरा गर्न अजिरकोट गा.पा.ले चाल्नु पर्ने थप कदमहरू वा सुझावहरू यस प्रकार प्रस्तुत गरिएको छ:

क) नीतिगत सुझावहरू:

- ✘ अजिरकोट गा.पा.सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन तथा रणनीति तयार गरि सामाजिक जवाफदेहिताका औजारहरू (Accountability Tools) मूलतः सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई, सामाजिक परीक्षणको क्षेत्रगत मापदण्ड र निर्देशिका तयार गरी समग्र एकिकृत प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- ✘ गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास योजना तयार गरी (सामाजिक जवाफदेहिताका औजारहरूका कार्यान्वयन लगायत क्षेत्रगत तथा उपक्षेत्रगत विषयमा संलग्न सरोकारवाला, पदाधिकारी र जनशक्तिको) क्षमता बढाउने ।
- ✘ नेपाल सरकार तथा वित्त आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदानका लागि अवलम्बन गरिएको आधार र मापदण्डलाई समेत सन्दर्भ/ आधार लिई गा.पा.भित्र रहेका अविकसित र जनसङ्ख्या बढी भएको आदि आधारमा पालिका क्षेत्रभित्रको विकासको असन्तुलनलाई सन्तुलित र न्यायोचित बनाउने ।

- ❖ लक्षित वर्ग तथा समुदायका आर्थिक तथा सामाजिक हित प्रवर्द्धन गर्नका लागि माग र प्राथमिकता, क्षमता र आवश्यकताका आधारमा नीति तर्जुमा र बजेट विनियोजन गर्ने ।
- ❖ गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका विपन्न वर्ग, समुदाय, जाती, आदिको माग र चाहनालाई सम्बोधन (Response) गर्नका लागि वडा स्तर तथा पालिका स्तरमा सम्बोधन संयन्त्रको दिगो संस्थागत व्यवस्था कायम गरी प्राप्त सुझाव गुनासो सम्बोधन गर्ने प्रणालीको विकास र अभ्यास गर्ने ।
- ❖ गा.पा.को समग्र सेवा प्रवाहकाका लागि एकिकृत सेवा प्रवाह (Standard Operating Procedure) कार्यविधिको निर्माण गरी विधिको शासनतथा पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ❖ गा.पा.मा सुशासन इकाई व्यवस्था गर्ने ।
- ❖ आ व ०७६/०७७को वार्षिक समिक्षाको एकिकृत प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने ।
- ❖ उपभोक्ता समुहको क्षमता विकासकोलागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्ने ।

ख) अन्य सुझावहरू:

- ❖ अति विपन्न, अपाङ्ग तथा लोपोन्मुख जाती तथा सामाजिक वञ्चितकरणमा रहेका वर्ग समुदायका लागि ठोस कार्यक्रम ल्याउने ।
- ❖ अन्तरपुस्ता समताको सिद्धान्त अवलम्बन गरी विकासमा वातावरण संरक्षण र फोहरमैला व्यवस्थापनलाई अझ प्रभावकारी बनाउने ।
- ❖ लक्षित वर्ग तथा अति गरिव केन्द्रित कार्यक्रमको प्रभावकारीताका लागि भित्रै क्षेत्रगत विशेष नीति ऐन, कार्यविधि तथा एकिकृत कोष तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- ❖ गा.पा.ले उपलब्ध गराएका विभिन्न अनुदान तथा लक्षित वर्गका कार्यक्रमको उपलब्धी तथा प्रभाव मुल्याङ्कन गर्नुपर्ने ।
- ❖ नागरिकको गुनासो तथा सुझाव लिने र सम्बोधन गर्ने स्थायी संयन्त्र बनाउनु पर्ने ।
- ❖ कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन सुचकमा Key Performance Indicator KRA/KPI आधारित कार्य विवरण तयार गरि लागु गर्नुपर्ने ।
- ❖ अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी र नतिजामुखी (अनुगमन योजना, अनुगमन सुचक, अनुगमन प्रतिवेदन र कार्यान्वयन सुनिश्चिता) बनाउनु पर्ने ।
- ❖ नीति, कानुन तर्जुमा गरी एवं वडाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरी निश्चित रकम भन्दा कमका योजनाहरूको संझौता, कार्यान्वयन, मुल्याङ्कन तथा फरफराक सम्बन्धी अधिकार वडालाई दिनुपर्ने ।

- ✘ गा.पा.ले नागरिक सशक्तीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सवल र सक्षम नागरिक तयार गर्नमा प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
- ✘ अजिरकोट गाउँपालिकामा रहेका विविधतापूर्ण संस्कृतिहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि नीति तथा कार्यक्रमको संस्थागत व्यवस्था र बजेट विस्तार गर्ने ।
- ✘ गाउँपालिकाको गौरवका आयोजनाहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा प्रभावित क्षेत्रका नागरिकहरूको लागि थप रोजगारी सिर्जना हुने, विपन्न वर्गको आयआर्जन र सीप वृद्धि हुने (लघु उद्यम) स्थानीय श्रोतको परिचालन गर्ने तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने गरी उप आयोजनाहरू तर्जुमा गर्ने ।

अनुसूचिहरू

अनुसूचि १ — गाउँपालिकाको संगठन संरचना र जनशक्ति

कुल शाखा सङ्ख्या:

कुल कर्मचारी सङ्ख्या (स्वास्थ्य समेत):

प्राविधिक कर्मचारी सङ्ख्या:

प्रशासनिक कर्मचारी सङ्ख्या:

अधिकृत स्तरका कर्मचारी सङ्ख्या:

शिक्षक बालविकास समेत:

अनुसूची २ — अवलोकन गरिएका आयोजनाहरू

अलैंची प्रशोधन केन्द्र — नाम्की हाँडीचौर, अजिरकोट गाउँपालिकाका वडा नं ३ गोरखा

अध्यक्षको नाम थर: माधव प्रसाद अधिकारी

गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम

यस गाउँपालिकाले उच्च मुल्यका बालीहरूको प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिएको छ । अलैंची, कफी, जडिबुटी तथा सुगन्धित बालीहरूलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि यिनीहरूको प्रवर्द्धनका लागि नर्सरी, अनुदान, बजारिकरण जस्ता कार्यक्रमहरू अघि सारेकाले अलैंची खेतीको लागि स्थानीय सरकारबाट आर्थिक तथा अन्य नीतिगत सहयोग प्राप्त गर्न सकिने अवसरहरू प्रशस्त भएकोले अलैंची खेतीको भविष्य राम्रो देखिएको छ ।

अलैंची सङ्कलन केन्द्र तथा अलैंची सुकाउने भट्टी

जग्गादाता मन कुमारी लामाले उपलब्ध गराउनु भएको जग्गामा निर्मित अलैंची संकलन केन्द्र र अलैंची सुकाउनको लागि भट्टी निर्माण भएको छ । बिगतमा गाउँपालिकामा अलैंची सुकाउनको लागि पर्याप्त नभएको अवस्थामा भट्टीहरूको स्थापना महत्त्वपूर्ण भएकोले वडा नं ३ मा २२ वटा आधुनिक भट्टीहरूको निर्माण गर्ने नीति अनुरूप ७१२ घरधुरीलाई समेट्ने गरेर निर्माण गरिएको देखिन्छ ।

बिद्यमान अवस्था:

विद्यमान अलैंची खेतीलाई विश्लेषण गर्दा यो सिमान्त बालीको रूपमा मात्र लगाइएको पाइन्छ । हाल कृषिको लागि उपलब्ध ४,३२० हेक्टर जमीन मध्ये १९२.५ हेक्टरमा (३,८५१ रोपनी) अलैंची खेती गरिएको छ । अलैंची बालीको विद्यमान क्षेत्रफल गाउँपालिकाको कुल भुमिको ०.९७ % र उपलब्ध कृषि भुमिको ४.४५% मात्र देखिन्छ जुन व्यवसायिक कृषिको दृष्टिकोणबाट ज्यादै न्यून देखिन्छ । हाल अलैंची खेती अधिकांश स्थानमा खोल्सी र निजी वन क्षेत्रमा लगाइएको पाइन्छ भने केहि कृषकहरूले भने ओसिलो बारी र खेतमा समेत लगाउने गरेको पाइन्छ । वडागत रूपमा हेर्दा अलैंचीको सबै भन्दा बढी क्षेत्रफल (अलैंचीको

कुल क्षेत्रफलको ५५%) वडा नं. ३ मा देखिन्छ भने सबै भन्दा कम (५%) वडा नं. १ मा देखिन्छ ।

अलैंची रोपणको सुरुवात वि.सं. २०३९ मा भएको र पहिलो पटक केहि विरुवाहरू इलामबाट आपुर्ति गरिएको थियो । इलामबाट सुरुमा लिएको विरुवाहरू माउबोटको रुपमा हुर्काइ त्यसैबाट धेरै विरुवाहरू तयार गरिएको पाइन्छ । हाल विद्यमान अलैंची बगैँचाको विरुवाको स्रोत हेर्ने हो भने ८८% विरुवाहरू स्थानीय स्तरबाटै आपुर्ति भएको पाइन्छ भने

१२% विरुवाहरू बाह्य क्षेत्रबाट आपुर्ति भएको पाइन्छ । सुरुको वर्षहरूमा स्थानीय स्तरमा विरुवाको अभाव हुँदा बाह्य स्थानहरूबाट विरुवा आपुर्ति गरिएता पनि हाल स्थानीय स्तरबाटै विरुवा आपुर्ति गर्न सकिने स्थिति रहेको छ । विरुवाको बाह्य स्रोतहरूमा गोर्खा जिल्लाकै अन्यत्र स्थान, लमजुङ जिल्ला स्थित नजीकका स्थानहरू प्रमुख रहेका छन् भने इलाम स्थित अलैंची विकास केन्द्रबाट समेत केहि मात्रामा विरुवा आपुर्ति भइरहेको पाइन्छ । अधिकांश अलैंची कृषकहरू आफुले लगाएको अलैंचीको जातको बारेमा अनभिज्ञ देखिन्छन् । प्राविधिक ज्ञान र अनुभवको कमीको कारण आफुले लगाएको अलैंचीको जातहरू छुट्याउन नसक्ने स्थिति रहेको छ ।

अलैंची खेती गरिएको जग्गाको विवरण:

वडा नं	जग्गाको क्षेत्रफल (रोपनी)	कैफियत
१	२०९	
२	७४६	
३	२१२६	
४	३२५	
५	४४५	
जम्मा	३१५१	

अलैंचीको बजार व्यवस्थापन र आम्दानी अजिरकोट गाउँपालिकामा अलैंचीको व्यवस्थित बजारको अभाव रहेको छ । यहाँ केहि संकलकहरूले कृषकको घरैबाट अलैंची संकलन गर्ने गरेका छन् भने केहि कृषकहरूले स्थानीय बजारमा लगेर अलैंची बेचबिखन गर्ने गरेका छन्। यहाँका ६८% कृषकहरूले आफ्नै घरबाट सुख्खा अलैंची बिक्रि गर्ने गरेको

पाइन्छ भने बजारमा लगी स्थानीय व्यापारीहरूलाई बिक्रि गर्ने कृषकहरू ३२% रहेका छन् । बजार व्यवस्थित नभएको कारण स्थानीय कृषकहरूले प्रचलित राष्ट्रिय मुल्य प्राप्त गर्न सकेका छैनन् ।

हाल सरदर ६००।- रुपैयाँ प्रति के.जी. का दरले बिक्रि गर्नु परेको छ जबकि प्रचलित राष्ट्रिय थोक मुल्य सरदर रु ९००।- प्रति के.जी. रहेको छ । उत्पादकत्व कम र स्थानीय मुल्य समेत कम भएको कारण हालको अवस्थामा अलैंचीको आय सन्तोषजनक देखिँदैन र विद्यमान अवस्थामा प्रति रोपनी औसत आमदानी रु ४,०७२।- मात्र देखिन आउँछ । उक्त आमदानी ज्यादै कम हो जब कि औसत उत्पादन खर्च प्रति रोपनी रु ७,५५२।- का दरले रहेको देखिन्छ । यस हिसाबले विद्यमान अवस्थामा कृषकहरूलाई अलैंची खेतीबाट प्रति रोपनीमा औसत रु ३,४८०।- घाटा देखिएको छ ।

आयोजनाको प्रत्यक्ष फाइदाहरू:

१. अलैंचीको गुणस्तर कायम गर्नको लागि बाली उत्तर प्रविधि महत्वपूर्ण पक्ष हो । यसको लागि तालिम पाठ्यक्रम तयार गरी ३० जना अगुवा कृषक समावेश प्रति वर्ष

१ पटक विषय

विज्ञको सहजिकरणमा तालिम सञ्चालन गरिनेछ आफ्नै भवनमा सञ्चालन गर्न सकिने । उत्पादित अलैंचीको गुणस्तर कायम राख्न प्रशोधन केन्द्र थप सहयोगी हुने छ ।

२. संगठित अलैंची खेती विस्तार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढंगले अघि

बढाउनको लागि अलैंचीसंग सम्बन्धीत स्थानीय, प्रादेशिक तथा केन्द्रीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला गैसस, सरकारी संस्था, अनुसन्धान केन्द्र, शैक्षिक केन्द्र, व्यापारिक निजी क्षेत्र र दातृ निकायहरूसँग सक्रिय समन्वय र सम्बन्ध स्थापित गर्न सहयोग पुग्ने ।

३. आफ्नै लोगो तगार गरेर अलैंची उत्पादनपूर्व नै संभाव्य बजार खोजी बजारको माग र हालको आपूर्ति अध्ययन गरी कतिमात्रामा अलैंची खपत गराउन सकिन्छ भन्ने बारेमा अनुसन्धान गर्न जरुरी हुन्छ । हाल स्थापित भइसकेको बजारमा र भविष्यमा स्थापित हुनसक्ने दुवै प्रकारका बजारहरूमा यस्ता अनुसन्धान गर्न जरुरी हुन्छ । यसको लागि प्रसोधन केन्द्र थप सहयोगी हुने छ ।

छलफलमा उठेका बिषयबस्तुहरू

- ❖ हाल निर्माण गरिएको प्रसोधन तथा संकलन केन्द्रसम्म आवत—जावत गर्ने पहुचमागको सुबिधा नभएकोले १२ महिना नै आवत—जावत गर्न सहज हुनेछ ।
- ❖ २.अलैंची खेती गर्दा पहिलेको खेतबारीः पाखोबारीमा अन्य खेतीपातीको तुलनामा शुरुका दिनहरूमा लाभकारी भएको देखासिखी गरेर सबै खेती छाडेर अलैंची खेती गर्दा सोचे अनुरूपको वर्तमान अवस्था नभएकोले यो खेती प्रती बितृष्णा जागेको ।
- ❖ ३.केभिड — १९ को अबधामा निर्माणकार्य भएकोले बिबिध कठिनाई भएको ।
- ❖ अलैंचीको उत्पादमा आएको हास तथा घटदो बजार मूल्यको कारण कृषकहरूमा पर्न असर ।
- ❖ बिभिन्न गैह सरकारी संस्थाहरू कृषी क्षेत्रमा यसै गाँउ पालिकाम कार्यरत रहेता पनि यो क्षेत्रमा ध्यान नपुगेको किसानहरूको गुनासो ।

ज्यामिरबोटे दलितवस्ती आमा समुह रकाफलडाँडा

लैङ्गिक विभेद, दलितहरूमा सामाजिक विभेद र कमजोर आर्थिक अवस्था, महिला हिंसा, घरेलु हिंसा जस्ता तीता सत्यलाई न्यूनीकरण गर्दैसमावेशी तथा एकिकृत विकासकोलागि लागि परेका दलित महिलाहरूको समुह ज्यामिरबोटे दलितवस्ती आमा समुह काफलडाँडमा निर्माण गरिएको आमा समुहको भवन प्राङ्गणमा समुह भेला

समुहको भवन निर्माणको क्रममा अघुरो अवस्थामा रहेको छ। दलितको जनसङ्ख्या समेत उल्लेख्य रहेको छ यो पालिकामा सार्की र विश्वकर्मा दुवै ८ प्रतिशत रहेका छन् भने परियार ४ प्रतिशत रहेका छन् । यसरी सङ्ख्यात्मक हिसाबले दलितको उपस्थिती उल्लेखनिय रहेको यस पालिकाले यस आयोजनालाई प्राथमिकतामा राखेर बजेट बिनियोजन गरेको देखिन्छ ।

आयोजनाको अवस्था

जग्गा दाताले जग्गा निशुल्क उपलब्ध गराउनु भएको स्थान हरेक किसिमले उपयुक्त रहेको र धेरै दलित घरधुरीलाई समेटेको यो आयोजना अघुरो अवस्थामा छ ।

अध्यक्षको नाम थर: सिता बि.क.

समितीमा सबै दलित महिलाहरू रहेको ।

आयोजनाबाट प्राप्त हुन सक्ने उपलब्धीहरू:

- ❖ वस्तीको बीचमा र सडको नजिक रहेकोले यो भवनलाई समुदायका विभिन्न कार्यक्रमहरूको लागि अति उपयोगी रहेको ।
- ❖ बैठक बस्न, विभिन्न आय आर्जनका तालिमहरू संचालन गर्न उपयुक्त रहेको ।
- ❖ विभिन्न धार्मिक एवं सास्कृतीक कार्यक्रमहरूको लागि प्रयोग गर्न सकिने ।
- ❖ सामुहिक अन्य प्रयोजनहरूको लागि

भवन निर्माणको क्रममा आएका समस्याहरू:

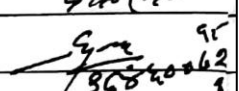
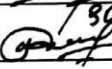
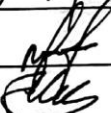

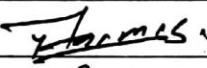
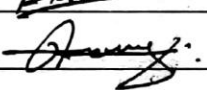
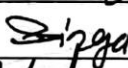
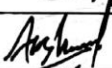

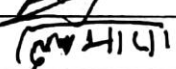

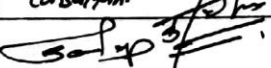
- ❖ वर्षाको सिजनमा निर्माण समाप्तीहरूको ढुवानीमा समस्या भएको
- ❖ थुपारिएको वालुवा, गिटीहरू वर्षको पानीले बगाएको
- ❖ आर्थिक हर हिसावमा समेत (भ्याट बिल) आय ब्यायको हर हिसावमा कानुनी ज्ञानको अभाव
- ❖ समितीका पदाधिकारीहरूले सबै समुदायमा अयोजनाको बारेमा स्पष्ट पार्न नसकेको अवस्था ।
- ❖ समुदायको आयोजनामा समेत श्रमदानको योगदान नभएको ।

अनुसूचि ३ — गाउँपालिकाको सामाजिक दायित्व सम्बन्धि कार्यतालिका

क्रम संख्या	कृयाकलाप	कहिले गर्ने	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी	बजेट	नतिजा मापन
१	सुशासन ऐन तर्जुमा गर्ने ।	असार १० गते	गाउँसभा	गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय /सुशासन शाखा		असार १० भित्र सुशासन सुशासन ऐनको मस्यौदा तयार हुने ।
२	सुशासन प्रवर्धन रणनीति तथा कार्ययोजना	असार मसान्त	गाउँकार्यपालिका	गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय /सुशासन शाखा		सुशासन प्रवर्धन रणनीति तथा कार्ययोजना दस्तावेज तयार भएको
३	सामाजिक जवाफदेहिता औजारहरुको (सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनवाइ, सामाजिक परिक्षण) को क्षेत्रगत मापदण्ड र निर्देशिका तयार गर्ने ।	श्रावण मसान्त	गाउँकार्यपालिका	गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय /सुशासन शाखा		सामाजिक जवाफदेहिता औजारहरुको (सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनवाइ, सामाजिक परिक्षण) को क्षेत्रगत मापदण्ड र निर्देशिकाको तयार मस्यौदा तयार भएको
४	गापामा सुशासन इकाई तथा नोडल अधिकृत तोक्ने ।	जेठ मसान्त	गाउँकार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		सुशासन इकाई तथा नोडल अधिकृत तोकिएको पत्र
५	गाउँसभाका वांकी समितिहरु गठन गर्ने ।	असार १० गते	गाउँसभा	गाउँकार्यपालिका /अध्यक्ष		गाउँसभाका वांकी समिति गठन भइ जिम्मेवारी तोकिएको
६	विकास समस्या समाधान समिति गठन गर्ने (कार्य क्षेत्र तथा जिम्मेवारी समेत)	जेठ मसान्त	गाउँकार्यपालिका	अध्यक्ष		विकास समस्या समाधान समिति गठन भएको
७	क्षमता विकास योजना तयार गर्ने ।	असार मसान्त	गाउँकार्यपालिका	अध्यक्ष/ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		क्षमता विकास योजना तयार भएको
८	गुनासो सुनवाइ इकाई निर्माण गर्ने (गाउँ तथा वडा स्तर दुवैमा)	जेठ मसान्त	गाउँकार्यपालिका	अध्यक्ष/ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वडा समिति		गुनासो सुनवाइ इकाई निर्माण भएको
९	गापाको कार्यविभाजन नियामावली अध्यावधिक गर्ने । (सुशासन तथा	जेठ मसान्त	गाउँकार्यपालिका	गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय /अध्यक्ष		गापाको कार्यविभाजन नियामावली अध्यावधिक भएको

क्रम संख्या	कृयाकलाप	कहिले गर्ने	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी	बजेट	नतिजा मापन
	सामाजिक जवाफदेहिता विषयहरू समेत समावेश हुने गरी)					
१०	गापाको समग्र सेवा प्रवाहकाका लागि एकिकृत सेवा प्रवाह Standard Operating Procedure कार्यविधिको निर्माण गर्ने ।	श्रावण मसान्त	गाउँकार्यपालिका	अध्यक्ष/ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		एकिकृत सेवा प्रवाह Standard Operating Procedure कार्यविधिको निर्माण भएको ।
११	गापाले आवश्यक देखेका अन्य कृयाकलापहरू (प्रतिवेदनका सुझावलाई आधार लिन सकिने)					

उत्तराखण्ड सरकार द्वारा 2060/92/92 जर्ने अन्तरिम जॉइंट पब्लिक अकाउंट्स
 दिखत नामकी / हंडीचरमा संचालन गरिएको । अर्को
 संचालन केन्द्र र १२ वटा अर्को सुदूर भरी जो बाबुराम
 महरा / संघीय एजेंड अनुदान कोष माथिन संचालन गरिएको
 कार्यक्रमको सामाजिक परिसर (Social Audit) कार्यक्रम
 उपरिष्ठा सहि लिड, ३१६५५, श्री माथव प्रसाद अर्छि बुझी
 उपरिष्ठा मर्छि सहि लिड। सम्पूर्ण कार्यक्रममा निम्न उपरिष्ठा
 उपरिष्ठा रहेको छ

नपाकिल	नामथ	दस्तावेज
१	श्री माथव प्रो अर्छि ड्यट - उपरिष्ठा	
२	श्री वल को धिनाल - लखिब	
३	रिना टेराल - केडाहपा	
४	मन बुवादीलमा - लखिब (अजगा दल), नगरीमाथी	
५	मन बहादुर तमाड - (अजगा व्यवस्थापन समिति) मर्छि	
६	मिन बहादुर तमाड - स्थानीय	
७	सहाय मर्छि - स्थानीय	
८	मनराज तमाड - स्थानीय	
९	प्रेम बाहादुर तमाड - "	
१०	धन बाहादुर तमाड - "	
११	सिगा तमाड - "	
१२	डेक बाहादुर तमाड - "	
१३	सुबोक्त तमाड - "	
१४	दिल माया तमाड - "	
१५	प्रसादको परिसर - Socio-Economist Consultant	
१६	सहाय तमाड - कर्मचारी	

अनुसूची ४ - स्थलगत अध्ययनका तस्वीर तथा दस्तावेजहरू

वलपडाड (रोपी जणगा)
 फाजिले. २ Date
 अलंची खेती सामान्य विपणी

१) फाजिले गा.पा वडा न. ६ २२६ (६५) पुकता
 वडा १४ २० २६५ पुकता मा अलंची उत्पात इध
 हावा पानीचे दुसलेवेगळे उपयुक्त हे)

२) अलंची उत्पात इध खेती सामान्य पुकी जात
 नुन, माटे पयेसण नगनु ।

३) अलंची उत्पात प्रत्यक्ष शेरीद्वारे अनुत्पात उत्पात
 मण्डनु ।

9848305282

(नॉक) अजिस्कोट गा.पा. वडा न ३

मा वलें न मंगलज तामाड. इ. इ. ६
 शेपाले लमा अलंची लगडने मंगलयले धान
 आडने वांशेमा अलंची लगाए तर अलंची
 मा विलाल विलाल केर रोग लगड गथा
 र अहिले अलिले कड २ रोग लगेके अलंची
 नाइक उहे ईव। धान लगेके लगाम अलिले
 जाले लसस समस्या अलंची खेती ईव
 भव प्रो लनद्यातार् सुलभाउग इधे काने मेटा
 आशा !

मनराज तामाड
 ताल - वडाके अजिस्कोट
 गा.पा.
 फोन - 9818711820

No.
 Date

अलंची समस्ये विषयी

- १) अलंचीको रोग समस्येता मधुमन
- २) अलंचीको रोग हलरना धान
- ३) विष्केविलरना कास,
- ४) गुण हलरीप लालिफ,
- ५) अलंची संस्येता केड गवेगमा गाविके अवेतयो
 मा सुधात्र
- ६) कृषि उन्हालेता किलानका मतावेला उन्हे
 मगाडन तये गा.पा. उदेडा को धपण

मधुमे प्रसाद अक्षयणी
 9848006295

No.
 Date

मनकुमारी लामा (कृषक)

१६ रोपती जणगा अलंची खेती गरेके अलंची मा रोग
 लागेर सबे इडे न धान खेती गर्ने गिल्या न अलंची।
 बजार मूल्या र बजार व्यवस्थापन पाते राम्रो नअसकेले
 गाहा भयो। समबन्धीत सुसंचादकलाई ठपाचके
 लागी अनुरोध गारेवेतु पयो।

मनकुमारी लामा
 382238666

जणगाफला - मनकुमारी लामा (आमा)
 - लगेके लामा (दारे।)
 रान रोपती जणगा.

आज मिति २०७७/१२/१२ गते आसिस्टेन्ट गाउँ पालिका-३ काफ्लाङ्ग इति " ज्यामिरेबौट इलित वस्ती उम्मा खुम्ड " हस्ता ठिकाण जारिएको भवन इतिमा आर्थिकमाको सामाजिक परिमण (Social Audit) मा निम्न अनुसारीको उपाधिनी रहेको र (विभिन्न पत्रका) परेको प्रभावकोमा हालसम्म जारिएको छ

उपाधिनी

क्र.सं.	नाम	ठेगाना/पद	दस्तावेज
१	दिला वि.क	उम्मा खुम्ड - ७७६५४	सुता
२	इन्सिया पीर्या		Amity
३	प्रमिला पीर्या		प्रमिला
४	मना वि.क		मना
५	मोदिना पुज्या		पुलमाया
६	दुलमाया पुज्या		दुलमा
७	दिला थापा		१. उम्मा
८	अनिता वि.क		अनिता
९	सुनसैरो सुनार		वि.क
१०	वि.क	वि.क.	वि.क
११	सुनिता	सुनार	सुनिता
१२	श्रीमाया	सुनार	श्रीमाया
१३	मान खान	नेपाली	ने.प.
१४	पुथीरान	सुनार	पुथी
१५	आनिता	सुनार	आनिता
१६	अनना	पाय्सा	अनना
१७	विना	वि.क	वि.क
१८	सामना	पाय्सा	Samita
१९	सिता	सुनार	सिता
२०	बगोइरा	सुनार	बगोइरा

नाम:

अक्षत व. पारिजात अलिकोई कापालडा

गुनासो तथा सुजाव

- (१) भवन निर्माण सम्वन्धी कुनै पनि विवरणको - पूर्व ज्ञान नभएको जस्तै - कति माल भन्ने पल्लो ?
- (२) कुन सम्वन्धी कति मुख्य पङ्क्ति ?
- (३) कुनै - कसो उपलब्ध गरिने सोझै ?
- (४) विविध विषयमा 'अल्प ज्ञान' अथवा 'अल्प' जस्तो अनुभव पाएको

अक्षत व. पारिजात

9846565934

मिति २०७७/१२/१२

जेमिरेवाट दलित बसति आमा समुह हामी हकको बासस्थान सुटा (मुकाम) बाट धेरै नै टाढा र पिछडिएको ठाउँमा रहेको हुना विकासका कुनै आयोजना बाट नाबालिका हुन सकेका छैनौं । त्यसैले गाउँमा धेरै नै समस्याहरू रहेका छन् ।

समस्याहरू

- १) पक्की चर्पी समस्या
- २) बाटोको समस्या (समुहमा आउने बाटो)
- ३) भवन निर्माण पछि जाने समस्या
- ४) भवनका सम्वन्धीहरू

अक्षत

9860204872

No. 2066/93/93

Date

नाम : अमिता पखिया

आमा समूह नाम :
ज्यामिरुवाट आमा समूह
गुनाला तथा खुलाव

१) भवन निर्माण प्रशस्तिकै गर्ने

२) शासनले खसार्ने यहाँ हुने पानी
सम्पत्ति हुने कार्य सँगै प्रविष्टि र
मालिकीको पनि हाम्रो आवश्यकता को
गर्दा यहाँ सम्पत्ति भएका आवश्यकता
हरू पूरा गराइदिनु हुन्छ । हामी
यो जिज्ञासु अनुदाय गर्दा हु

आमा

9818429262

आज मिति २०७८।०१।१६ गते विहिवारको दिन अजिरकोट गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री फणिन्द्र प्रसाद धिताल ज्यूको अध्यक्षतामा बसेका बैठकले तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा देहाय बमोजिमका विषयहरूमा छलफल तथा निर्णय गरियो ।

उपस्थिति

श्री फणिन्द्र प्रसाद धिताल		अध्यक्ष
श्री चन्द्रमाया गुरुङ,		उपाध्यक्ष
श्री तयाराज गुरुङ,		वडा नं. ३ का वडा अध्यक्ष
श्री जंगबहादुर गुरुङ,		वडा नं. ४ का वडा अध्यक्ष
श्री फूलप्रसाद देवकोटा,		वडा नं. ५ का वडा अध्यक्ष
श्री भीमलाल तामाङ,		वडा नं. २ का वडा अध्यक्ष
श्री मनु गुरुङ,		वडा नं. १ का वडा अध्यक्ष
श्री लोकेन्द्र ज्ञवाली,		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

निर्णय

१. गाउँपालिका स्तरिय सामाजिक परिक्षण प्रतिवेदनको विस्तृत रूपमा छलफल गरियो । पेश भएको प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्दा बैठकमा दिएको सुझावलाई समेटी संशोधन सहित गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।